

DECIZIA nr.176
din 24 martie 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal și ale art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României

Publicată în Monitorul Oficial nr.451 din 05.05.2022

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Mihaela Ionescu	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal și ale art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României, excepție ridicată de Florentina Diaconescu în Dosarul nr.22126/299/2018 al Judecătoria Sectorului 1 București – Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.2069D/2019.

2. Dezbaterile au avut loc la data de 10 martie 2022, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Irina-Ioana Kuglay, și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art.57 și ale art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, precum și ale art.396 din Codul de procedură civilă, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 24 martie 2022, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 22 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr.22126/299/2018, **Judecătoria Sectorului 1 București – Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal și ale art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României.** Excepția a fost ridicată de Florentina Diaconescu în soluționarea unei cauze penale. Prin rechizitoriu, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București a dispus trimiterea în judecată a autoarei excepției pentru săvârșirea infracțiunii de contrabandă, faptă prevăzută de art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României. În actul de sesizare s-a reținut că autoarea excepției a depozitat într-un chioșc de difuzare a presei cantitatea de 193 de pachete de țigări, neintroduse în circuitul fiscal al României, cunoscând că acestea provin din contrabandă.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autoarea acesteia susține că, potrivit art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal, nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani. Susține, de asemenea, că va comite infracțiunea prevăzută de textul de lege menționat anterior și persoana care depozitează un singur pachet de țigări, întrucât este îndeplinit unul dintre elementele materiale alternative ale infracțiunii de contrabandă, iar, potrivit art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006, contrabanda asimilată se pedepsește ca și contrabanda simplă, cu pedepse între 2 și 7 ani închisoare. Precizează că au existat situații în care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală pentru aproximativ 848 de pachete de țigări. Subliniază că, deși pentru o cantitate mică de țigarete de contrabandă este posibilă renunțarea la urmărirea penală, pentru aceeași faptă nu este posibilă pronunțarea unei soluții de renunțare la aplicarea pedepsei.

5. Totodată, susține că, potrivit dispozițiilor art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006, sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin.(1) al aceluiași articol colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, fără a se indica vreun prag valoric, în acest fel norma criticată fiind contrară dispozițiilor art.21 alin.(3) din Constituție. Susține, de asemenea, că lipsa

unui prag valoric sub care fapta în discuție să nu constituie infracțiune - cum este reglementat, de pildă, la art.270 alin.(2) lit.a) din Codul vamal ori la art.296¹ alin.(1) din Codul fiscal, potrivit căruia fapta constituie infracțiune doar când se depășește limita a 10.000 de țigarete - conduce la încălcarea principiului *ultima ratio* în materie penală, potrivit căruia nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, pentru a fi justificată aplicarea unei sancțiuni penale. Învederează că lipsa unui prag valoric nu este doar o problemă teoretică, întrucât pe rolul instanțelor de judecată s-au aflat în ultimii ani numeroase cauze în care inculpații au fost trimiși în judecată pentru fapte derizorii, respectiv pentru vânzarea a zece sau chiar a două pachete de țigări.

6. Judecătoria Sectorului 1 București – Secția penală consideră că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. În acest sens, reține că o soluție de renunțare la aplicarea pedepsei este condiționată, pe lângă gravitatea redusă a faptei, de multiple cerințe suplimentare, inclusiv o limită de cel mult 5 ani pentru pedeapsa cu închisoarea prevăzută de lege. În aceste condiții, în ipoteza în care o persoană deține chiar și un singur pachet de țigări de contrabandă (chiar dacă este doar pentru consum propriu), în cazul în care procurorul dispune trimiterea sa în judecată, nu există niciun mijloc procesual prin care instanța să poată exclude o astfel de faptă (pur și simplu derizorie) din sfera ilicitului penal. Precizează că dispozițiile art.18¹ din Codul penal anterior permiteau excluderea din sfera ilicitului penal a faptelor mărunte (această normă găsimu-și aplicarea atât în timpul urmăririi penale, cât și în timpul judecării). Așa încât, apreciază că prin reglementarea criticată se încalcă principiul potrivit căruia nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, pentru a fi justificată aplicarea unei sancțiuni penale.

7. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere exprimat anterior, în sensul că dispozițiile art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României sunt constituționale, acesta fiind reținut în Decizia Curții Constituționale nr.138 din 10 martie 2016. Referitor la prevederile art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal, Avocatul Poporului învederează că și acestea au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate și, totodată, că a transmis punctul său de vedere, în sensul că normele penale menționate sunt constituționale, fiind reținut în dosarele Curții Constituționale nr.1080D/2015, nr.1170D/2015, nr.1605D/2015 și nr.2543D/2016. În final, arată că își menține punctul de vedere anterior exprimat, în sensul că dispozițiile art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal și cele ale art.270 alin.(3) din Codul vamal al României, cu modificările și completările ulterioare, sunt constituționale, iar excepția de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, este inadmisibilă.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autoarei prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal și ale art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.350 din 19 aprilie 2006, cu modificările și completările ulterioare. Prevederile legale criticate au următorul cuprins:

- Art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal: „*Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă: [...] d) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani.*”;

- Art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006: „*Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin.(1) colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.*”

12. În susținerea neconstituționalității textelor de lege criticate, autoarea excepției invocă prevederile constituționale ale art.21 alin.(3) referitor la dreptul la un proces echitabil.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, prin Decizia nr.113 din 25

februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.394 din 14 mai 2020, excepția de neconstituționalitate fiind respinsă ca neîntemeiată. În motivarea soluției sale, Curtea a reținut că sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește dispozițiile art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal considerentele Deciziilor nr.407 din 16 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.573 din 28 iulie 2016, și nr.721 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.59 din 20 ianuarie 2017, prin care instanța de control constituțional a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și a constatat că normele penale care reglementează condițiile renunțării la aplicarea pedepsei în ipoteza în care infractorul a mai suferit anterior o condamnare sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

14. Cu privire la instituția renunțării la aplicarea pedepsei, Curtea a reținut, în paragrafele 19-21 ale Deciziei 113 din 25 februarie 2020, că renunțarea la aplicarea pedepsei este o instituție nouă, care nu are corespondent în Codul penal anterior și care constă în facultatea recunoscută instanței de judecată de a renunța definitiv la stabilirea și aplicarea unei pedepse pentru o persoană găsită vinovată de săvârșirea unei infracțiuni, pentru resocializarea căreia - ținând seama de gravitatea infracțiunii, de persoana infractorului și de conduita avută de acesta anterior și ulterior comiterii faptei - este suficientă aplicarea unui avertisment. Rațiunea renunțării la aplicarea pedepsei o reprezintă săvârșirea unor fapte infracționale care au o gravitate redusă, infractorul putând fi exonerat de la aplicarea unei pedepse, fiind suficiente constatarea faptelor și atenționarea infractorului cu privire la conduita viitoare. Curtea a observat totodată că prevederi similare se regăseau în art.18¹ din Codul penal din 1969, ce aveau drept rațiune nepedepsirea infractorului pentru lipsa pericolului social concret al faptei, în condițiile atingerii minime a valorilor apărute prin lege. Curtea a observat însă că, pentru a se renunța la aplicarea pedepsei, Codul penal actual reglementează, în art.80, noi criterii cu privire la faptă și la persoana infractorului. Așadar, în vechiul Cod penal, fapta care nu prezenta pericolul social al unei infracțiuni nu constituia infracțiune, pe când în noul Cod penal, cu privire la faptă, deși aceasta este infracțiune, s-ar putea renunța la aplicarea pedepsei, această din urmă operațiune fiind la latitudinea instanței de judecată care va dispune în condițiile prevăzute de art.80 din Codul penal.

15. Curtea a reținut, de asemenea, că, pentru ca instanța să poată dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, trebuie să fie întrunite condițiile pozitive referitoare la gravitatea redusă a infracțiunii și la conduita infractorului, reglementate în art.80 alin.(1) lit.a) și b) din Codul penal, renunțarea la aplicarea pedepsei nefiind un drept al infractorului, ci o facultate a instanței de judecată care apreciază că aplicarea unei pedepse ar fi inoportună din cauza consecințelor pe care le-ar avea cu privire la persoana acestuia. Curtea a reținut totodată că renunțarea la aplicarea pedepsei nu este exclusiv o exprimare a voinței instanței de judecată, actualul Cod penal stabilind, de asemenea, în art.80 alin.(2), condiții negative cu privire la persoana infractorului sau cu privire la limita maximă specială a pedepsei pentru care se poate aplica, față de prevederile art.18¹ din Codul penal din 1969, care țineau seama doar de gradul de pericol social concret al faptei, așadar de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care s-a săvârșit fapta, de urmarea produsă ori care s-ar fi putut produce, toate aceste din urmă criterii ce țineau de pericolul social al faptei fiind apreciate de instanță. Așadar, Curtea a reținut că art.80 alin.(2) lit.a)-d) din Codul penal reglementează situațiile în prezența cărora instanța nu poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, acestea fiind condiții ce țin de persoana infractorului, precum și de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită. Una dintre condițiile negative referitoare la conduita infractorului anterioară săvârșirii faptei este reglementată în art.80 alin.(2) lit.a) din Codul penal, care stabilește că nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă infractorul a mai suferit anterior o condamnare, cu excepția cazurilor prevăzute în art.42 lit.a) - faptele nu mai sunt prevăzute de legea penală și lit.b) - infracțiunile amnistiate sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare.

16. În raport cu cele reținute în motivarea soluției de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.80 alin.(2) lit.a) din Codul penal, Curtea a constatat, în esență, că legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, așa încât norma penală în vigoare răspunde unei puternice exigențe sociale, de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional, stabilirea condițiilor în care instanța de judecată poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei intrând în atribuțiile Parlamentului, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării.

17. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006, autoarea acesteia susține că sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc, potrivit alin.(1) al articolului menționat, colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, fără a se indica vreun prag valoric, în acest fel fiind adusă atingere dispozițiilor art.21 alin.(3) din Constituție și principiului *ultima ratio* în materie penală.

18. Curtea reține că, examinând critici similare celor formulate în prezenta cauză, a pronunțat Deciziile nr.824 din 3 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.122 din 17 februarie 2016, și nr.828 din 3 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.124 din 17 februarie 2016, prin care a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate, respectiv Deciziile nr.556 din 19 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.967 din 6 decembrie 2017, nr.255 din 23 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.742 din 11 septembrie 2019, nr.753 din 21 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.100 din 11 februarie 2020, nr.106 din 25 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.407 din 18 mai 2020, nr.113 din 25 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.394 din 14 mai 2020, nr.512 din 30 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.815 din 4 septembrie 2020, și nr.81 din 16 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.483 din 10 mai 2021, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile criticate sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

19. În aceste condiții jurisprudențiale, Curtea reține practica constantă a instanțelor de judecată în sensul sesizării instanței de control constituțional cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României și invocării motivelor ce relevă un viciu de neconstituționalitate al normei din perspectiva nereglementării unui plafon valoric sub care fapta incriminată în articolul menționat nu constituie infracțiune. În acest sens, Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 a fost invocată din oficiu, în Dosarul Curții Constituționale nr.1.219D/2015, de către Curtea de Apel Alba Iulia - Secția penală și pentru cauze cu minori, precum și în Dosarul Curții Constituționale nr.2.138D/2017, de către Judecătoria Iași - Secția penală, în care această din urmă instanță de judecată, făcând referire la jurisprudența Curții Constituționale privind principiul *ultima ratio*, a arătat că, „în cazul infracțiunii prevăzute de art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 acest principiu trebuie raportat la regimul sancționator instituit, și anume închisoarea de la 2 la 7 ani, ce nu permite instanțelor judecătorești să aplice alte modalități de individualizare judiciară a pedepselor, instanțele fiind obligate să dispună condamnarea persoanelor ce au săvârșit fapte ce realizează din punct de vedere formal conținutul acestei infracțiuni, indiferent cât de puțin grave ar fi acestea. În cazul infracțiunii prevăzute de art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006, maximul special fiind de 7 ani închisoare, nu se poate dispune amânarea aplicării pedepsei și, cu atât mai puțin, renunțarea la judecată. [...] în cauza de față, inculpatul (care nu are antecedente penale) a fost trimis în judecată pentru faptul că ar fi cumpărat dintr-o piață un număr de 47 de pachete de țigări pe care urma să le dea muncitorilor angajați cu ziua în gospodăria agricolă a inculpatului, prejudiciul total calculat de organele fiscale fiind de doar 561 lei. Or, fapte de genul celor anterior menționate nu pot fi considerate ca având gradul de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală a condamnării la pedeapsa de cel puțin 2 ani închisoare (pentru această infracțiune neputându-se dispune amânarea aplicării pedepsei ori renunțarea la judecată). [...] Este de neînțeles că deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal provenite din contrabandă sunt sancționate numai penal (în interpretarea obligatorie pentru instanțe a Înaltei Curți de Casație și Justiție), în timp ce fapta mai gravă constând în chiar introducerea în țară a acestor bunuri prin sustragerea de la controlul vamal este sancționată, după caz, contravențional sau penal.” De asemenea, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.270 alin.(3) din Codul vamal al României a fost invocată, din oficiu, și în dosarele Curții Constituționale nr.1.033D/2018 și nr.1.034D/2018, de către Judecătoria Sectorului 5 București – Secția I penală, în cauze penale în care inculpații au fost trimiși în judecată pentru comiterea infracțiunii asimilate celei de contrabandă, în varianta agravată, prevăzută de art.270 alin.(3) raportat la art.274 teza a doua din Legea nr.86/2006, pentru deținerea și/sau vânzarea câtorva zeci de pachete de țigări, în cazul fiecărui inculpat. În motivarea excepției de neconstituționalitate, Judecătoria Sectorului 5 București – Secția I penală a arătat că pe rolul său „s-au aflat de-a lungul timpului numeroase dosare în care inculpații erau acuzați de simpla deținere a unei cantități infime de țigări de contrabandă. Or, în aceste condiții, în ipoteza persoanei care cumpără un singur pachet de țigări de contrabandă, pentru consumul propriu (bun pe care apoi îl deține), în cazul în care procurorul nu renunță la urmărirea penală, astfel cum îi permite art.318 din Codul de procedură penală, pentru infracțiunea în varianta simplă prevăzută de art.270 alin.(3) din Codul vamal, ci dispune trimiterea în judecată, nu există niciun mijloc procesual prin care judecătorul să poată exclude o astfel de faptă din sfera ilicitului penal, întrucât, spre deosebire de reglementarea cuprinsă în art.318 din Codul de procedură penală, renunțarea la aplicarea pedepsei (art.80 din Codul penal) este o instituție supusă unor multiple condiționări suplimentare (referitoare la persoana infractorului), dar și cerinței ca pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită să nu fie închisoarea mai mare de 5 ani. Cât privește varianta agravată a acestei infracțiuni, prevăzută de art.274 din Legea nr.86/2006, în acest caz

fapta în discuție este comisă de două sau mai multe persoane împreună și se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani. Așadar, dacă două persoane - în practică, de regulă, soți sau concubini - cumpără împreună chiar și un singur pachet de țigări de contrabandă, pentru consumul propriu, pachet pe care apoi îl dețin, eventual, îl și transportă împreună, fapta în discuție constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani, fără ca în acest caz să mai poată fi incidentă instituția renunțării la urmărirea penală, dată fiind depășirea limitei de 7 ani de închisoare, prevăzută de art.318 din Codul de procedură penală. [...] Lipsa unui prag valoric sub care fapta în discuție să nu mai constituie infracțiune - cum este prevăzut, de exemplu, la art.270 alin.(2) lit.a) din Codul vamal, care reglementează o variantă a infracțiunii de contrabandă, ori la art.296¹ alin.(1) din Codul fiscal, potrivit căruia fapta constituie infracțiune doar când se depășește limita de 10.000 de țigarete, conduce la o încălcare a principiului *ultima ratio* în materie penală, pentru considerentele menționate anterior.” Totodată, Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 a fost invocată de inculpați în dosarele Curții Constituționale nr.1.605D/2015, nr.1.170D/2016, nr.2.720D/2017, nr.2.958D/2017 și nr.500D/2018, formulându-se critici de neconstituționalitate similare.

20. Curtea apreciază că aspectele anterior reținute, prin consistența lor axiologică și persistența temporală, aduc în discuție o realitate socială indiscutabilă, care reprezintă o premisă necesară pentru adaptarea exigențelor constituționale deja existente în sfera incriminării faptelor de contrabandă ce aduc atingere valorilor sociale protejate – bugetul de stat și regimul frontierei de stat. Având în vedere doctrina dreptului viu, care produce efecte directe în privința determinării conținutului normativ al normei de referință, și anume Constituția, precum și faptul că instanța de control constituțional este unica autoritate jurisdicțională ce are competența de a realiza o interpretare evolutivă a acesteia [*ad similibis*, Decizia nr.498 din 10 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.428 din 28 iunie 2012, Decizia nr.276 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.572 din 28 iulie 2016, paragraful 19, respectiv Decizia nr.369 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.582 din 20 iulie 2017, paragraful 19], Curtea își va reconsidera soluția consolidată prin jurisprudența menționată la paragraful 19 al prezentei decizii. Prin Decizia nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 3 august 2011, și prin Decizia nr.356 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.691 din 22 septembrie 2014, reținând că dreptul este viu, Curtea a impus ca și normele de referință în realizarea controlului de constituționalitate să prevadă o protecție juridică sporită subiecților de drept. Evoluția ascendentă a acestei protecții este evidentă în jurisprudența Curții Constituționale, aspect care îi permite să stabilească noi exigențe în sarcina legiuitorului sau să adapteze exigențele constituționale deja existente în diverse domenii ale dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.308 din 12 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.585 din 2 august 2016, paragraful 31).

21. Analizând conținutul normativ al normei criticate, dintr-o perspectivă istorică, Curtea reține că, în anul 2006, cu prilejul adoptării noului Cod vamal al României, forma inițială a infracțiunii de contrabandă simplă era reglementată la art.270 și prezenta un singur alineat, potrivit căruia „*Introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, constituie infracțiunea de contrabandă și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi*”. Potrivit jurisprudenței și doctrinei, sensul sintagmei „*prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal*” este „prin alte locuri decât prin punctele vamale”, excluzându-se astfel vămile autorizate. Așadar, Curtea observă că, la momentul adoptării Codului vamal al României, în anul 2009, fapta de trecere a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, atrăgea doar răspunderea contravențională, fiind sancționată penal doar trecerea peste frontieră de mărfuri sau alte bunuri prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal. După integrarea României în Uniunea Europeană, a fost necesară incriminarea și a contrabandei săvârșite prin locurile stabilite pentru controlul vamal, textul art.270 din Codul vamal al României fiind completat și modificat succesiv, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.33/2009 pentru completarea art.270 din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.226 din 7 aprilie 2009, aprobată cu modificări prin Legea nr.291/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.645 din 1 octombrie 2009, și prin art.IX pct.1 și pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2010 privind unele măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.421 din 23 iunie 2010.

22. Așadar, în anul 2009, Guvernul României a constatat că reglementarea inițială era insuficientă și, pentru a înlătura aspectele sesizate în preambul, a adoptat Ordonanța de urgență nr.33/2009, aprobată cu modificări prin Legea nr.291/2009, care, prin articolul unic, stabilește: „*După alineatul (1) al articolului 270 din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.350 din 19 aprilie 2006, se introduce un nou alineat, alineatul*

(2), cu următorul cuprins: «(2) Constituie, de asemenea, infracțiune de contrabandă și se pedepsește potrivit alin.(1) introducerea în sau scoaterea din țară prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrate este mai mare de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mare de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri.»»

23. Întrucât această formă de incriminare a contrabandei nu a ținut pasul cu amploarea și diversitatea fenomenului infracțional, fiind necesară o mai bună monitorizare a agenților economici din domeniul comerțului cu produse accizabile, a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2010, prin care s-au adus modificări și completări mai multor acte normative, printre care și Codului vamal al României. Astfel, prin art.IX pct.1 al acestei ordonanțe s-a dispus că „La articolul 270, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins: «(2) Constituie, de asemenea, infracțiune de contrabandă și se pedepsește potrivit alin.(1): a) introducerea în sau scoaterea din țară prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrate este mai mare de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mare de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri; b) introducerea în sau scoaterea din țară, de două ori în decursul unui an, prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrate este mai mică de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mică de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri; c) înstrăinarea sub orice formă a mărfurilor aflate în tranzit vamal.»» De asemenea, prin art.IX pct.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2010 s-a prevăzut că „La articolul 270, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins: «(3) Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin.(1) colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.»», dispoziții în vigoare și cu privire la care au fost formulate numeroase critici de neconstituționalitate, inclusiv în prezenta cauză.

24. Examinând conținutul incriminării criticate, Curtea observă că, prin voința legiuitorului, infracțiunea astfel reglementată este „asimilată” infracțiunii de contrabandă, aceasta nefiind, prin natura ei, o infracțiune de contrabandă, legiuitorul folosind procedura normei incomplete pentru a-i întregi conținutul, făcând, în acest sens, trimitere la pedeapsa prevăzută la alin.(1) al art.270 din Codul vamal al României. Curtea reține că, stabilind o pedeapsă corespunzătoare incriminării din alin.(1) al art.270 din Codul vamal (închisoare de la 2 la 7 ani), legiuitorul a atribuit faptei reglementate la alin.(3) al aceluiași articol același pericol social generic, cu toate că această din urmă infracțiune este doar „asimilată”, derivată, corelativă celei dintâi. În acord cu jurisprudența sa constantă, Curtea reține însă că stabilirea limitelor de pedeapsă intră în atribuțiile organului legiuitor, în măsura în care se respectă exigențele constituționale ce privesc proporționalitatea incriminării (a se vedea, în acest sens, Deciziile nr.418 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.625 din 19 iulie 2018, nr.633 din 12 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1020 din 29 noiembrie 2018 și nr.651 din 25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1083 din 20 decembrie 2018). Așadar, menținerea limitelor de pedeapsă în cazul infracțiunii de contrabandă, în forma asimilată, și după intrarea în vigoare a noului Cod penal reprezintă opțiunea legiuitorului, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art.61 alin.(1) din Legea fundamentală, care apreciază, în concret, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional. În ipoteza infracțiunii de contrabandă în forma „asimilată”, legiuitorul a apreciat că este necesară o sancționare fermă a acesteia, având în vedere actualitatea aspectelor reținute în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.54/2010, respectiv asigurarea unei mai bune monitorizări a operatorilor economici care desfășoară operațiuni cu produse accizabile, respectiv produse energetice, alcool și băuturi alcoolice și tutun prelucrat; accelerarea încasării accizelor la bugetul de stat și a diminuării evaziunii fiscale în domeniu; întărirea supravegherii și controlului vamal al activității de introducere și comercializare a mărfurilor în regim duty-free; instituirea unor pârghii care să conducă la creșterea gradului de colectare a veniturilor bugetare. Așa încât, Curtea reține că, prin adoptarea și menținerea acestor norme în fondul activ, Parlamentul s-a plasat în interiorul marjei sale de apreciere, prevederile de lege criticate având natura unei norme de incriminare speciale care creează un regim sancționator specific.

25. Curtea reține, de asemenea, că art.270 alin.(1) din Codul vamal al României, care reglementează infracțiunea de contrabandă simplă, constând în introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal, nu prevede în conținutul său o limită sau un prag valoric al bunurilor ori mărfurilor de la care fapta să constituie infracțiune, totodată, incriminarea menționată neavând corespondent în art.651-653 din

capitolul X – „*Contravenții vamale*” al Regulamentului de aplicare a Codului vamal al României, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.707 din 7 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.520 din 15 iunie 2006, cu modificările și completările ulterioare. Așadar, fapta incriminată prin textul de lege precizat constituie infracțiune indiferent de valoarea bunurilor ori mărfurilor introduse în sau scoase din țară prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal. Curtea constată însă că art.270 alin.(2) din Codul vamal al României stabilește, la lit.a), două praguri valorice atunci când fapta este săvârșită prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, respectiv un prag valoric ce depășește suma de 20.000 lei și un altul mai mare de 40.000 lei, după cum bunurile/mărfurile sunt sau nu purtătoare de accize. Ceea ce se situează sub pragurile valorice menționate constituie contravenție, prevăzută la art.653 alin.(1) lit.a) din Regulamentul de aplicare a Codului vamal al României, cu referire la alin.(2) al art.653 din regulament când fapta privește produse accizabile. Totodată, Curtea constată că, în ceea ce privește incriminarea de la alin.(2) lit.b) al art.270 din Codul vamal al României, legiuitorul stabilește condiția ca fapta de sustragere de la controlul vamal a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrate este mai mică de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mică de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri, să se săvârșească de două ori în decursul unui an. Ambele variante normative ale infracțiunii de contrabandă - introducerea în sau scoaterea din țară a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri stabilite pentru control vamal, respectiv prin locurile stabilite pentru controlul vamal - corespund noțiunii de „*introducere ilegală a mărfurilor*”, explicată prin Hotărârea din 29 aprilie 2010, pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza (C-230/08) *Dansk Transport og Logistik împotriva Skatteministeriet*, ca situație în care bunurile sau mărfurile au fost ilegal introduse pe teritoriul vamal al Comunității. Contextul legislativ național, menționat anterior, relevă însă că fapte similare, constând în sustragerea de la controlul vamal a oricăror bunuri sau mărfuri care trebuie plasate sub un regim vamal, pot constitui, după caz, infracțiunea de contrabandă sau contravenție, în funcție de valoarea bunurilor/mărfurilor sau de frecvența faptelor într-un anumit interval de timp.

26. Din perspectiva instituirii unor limite valorice/temporale, similare celor anterior menționate, Curtea constată că, în conținutul normei cuprinse în alin.(3) al art.270 din Codul vamal al României, legiuitorul nu a mai prevăzut astfel de praguri, însă limitele de pedeapsă le-a stabilit făcând trimitere la alin.(1) al aceluiași articol - închisoarea de la 2 la 7 ani. În context, Curtea reține că Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a pronunțat Decizia nr.32 din 11 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.62 din 28 ianuarie 2016, prin care a stabilit că „noțiunea de «contrabandă» utilizată de legiuitor în dispozițiile art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României nu echivalează cu infracțiunea de contrabandă prevăzută în art.270 alin.(1) și art.270 alin.(2) din aceeași lege, cu toate elementele constitutive ale acesteia”. Instanța supremă a statuat că „noțiunea de «contrabandă» utilizată de legiuitor în dispozițiile art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României, în sintagma «cunoscând că acestea provin din contrabandă», privește contrabanda constând în introducerea în țară a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal ori introducerea în țară a acestor bunuri sau mărfuri prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragerea de la controlul vamal”.

27. Curtea reține însă că, deși noțiunea de „contrabandă” utilizată de legiuitor la art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 nu echivalează cu infracțiunea de contrabandă prevăzută la art.270 alin.(1) și alin.(2) lit.a), b) și c) din aceeași lege, cu toate elementele constitutive ale acesteia, bunurile/mărfurile, obiect al infracțiunii prevăzute la alin.(3), pot proveni din/pot fi destinate faptelor săvârșite conform alin.(1) al art.270 din Codul vamal al României sau pot proveni din/pot fi destinate faptelor săvârșite conform alin.(2) lit.a), b) și c) ale aceluiași articol. De asemenea, Curtea constată că fapta prevăzută la alin.(3) al art.270 din Codul vamal al României, în lipsa unor praguri valorice, constituie întotdeauna infracțiune, însă faptele din care provin/cărora le sunt destinate aceste bunuri nu constituie întotdeauna infracțiune, faptele de la art.270 alin.(2) lit.a) din Codul vamal al României constituie infracțiune numai când valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal este mai mare de 20.0000 lei, respectiv 40.000 lei, iar faptele incriminate la lit.b) a alin.(2) al art.270 din același act normativ sunt condiționate de săvârșirea lor de două ori în decursul unui an. În aceste condiții, Curtea constată că, deși fapta săvârșită în condițiile alin.(3) al art.270 din Codul vamal al României constituie o infracțiune derivată, corelativă și, cu privire la majoritatea operațiunilor/acțiunilor ce constituie elementul material al laturii obiective, o infracțiune subsecventă, aceasta constituie întotdeauna infracțiune indiferent de valoarea în vamă a bunurilor/mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, deși - în ipoteza introducerii în țară prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal - fapta din care provin bunurile, datorită valorii acestora, poate fi contravenție.

28. Curtea admite că faptele prevăzute la art.270 alin.(3) din Codul vamal al României, constând în colectarea, deținerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia, deși sunt asimilate infracțiunii de contrabandă, prezintă pericol social, întrucât, prin săvârșirea acestora, bunurile/mărfurile menționate ajung la consumator, fiind mai greu de identificat și de recuperat.

29. În context, Curtea reține că infracțiunea reglementată la art.270 alin.(3) din Codul vamal al României este, prin elementul său material, o infracțiune de tănuire, care privește bunuri de un anumit specific, respectiv bunuri ce provin din contrabandă, a căror deținere, depozitare, colectare etc. afectează bugetul consolidat al statului. De altfel, Curtea reține că, anterior introducerii în Codul vamal al României a incriminării prevăzute la art.270 alin.(3), acțiunile/operațiunile prevăzute de această dispoziție legală, în lipsa unui text special, au fost încadrate de către instanțe ca infracțiune de tănuire (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.2743 din 11 septembrie 2008, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală). Și ulterior adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr.54/2010, infracțiunea reglementată la art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 a fost caracterizată în jurisprudență ca „formă de tănuire a bunurilor provenind din contrabandă, având aceleași cerințe referitoare la obiectul juridic cu cele de la infracțiunea de contrabandă” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.17 din 18 noiembrie 2013, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.35 din 16 ianuarie 2014), reținându-se, totodată că „în cazul infracțiunii de contrabandă, sunt asimilate autoratului unele forme ale participației penale, iar pe de altă parte, infracțiunea de tănuire este absorbită în infracțiunea de contrabandă” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.11 din 22 aprilie 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.381 din 2 iunie 2015). Or, în Codul penal din 1969, legiuitorul penal a prevăzut pedepse cu închisoarea, cuprinse între 3 luni și 7 ani, pentru infracțiunea de tănuire (art.221), „fără ca sancțiunea aplicată să poată depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea din care provine bunul tănuit”, și aceleași limite de pedeapsă atunci când a incriminat favorizarea infractorului (art.264), fără ca pedeapsa aplicată favorizatorului să poată fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru autor. Codul penal în vigoare prevede că infracțiunea de tănuire se pedepsește cu închisoarea de la 1 la 5 ani sau cu amendă, iar „pedeapsa aplicată tănuitorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșita de autor” (art.270), aceleași limite de pedeapsă fiind reglementate și la infracțiunea de favorizarea făptuitorului (art.269), iar „pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor”.

30. În condițiile în care infracțiunea prevăzută la alin.(3) al art.270 din Codul vamal al României este, cu privire la majoritatea operațiunilor/acțiunilor ce constituie elementul material al laturii obiective, o infracțiune subsecventă, Curtea reține că, similar infracțiunilor derivate precum tănuirea, favorizarea infractorului, aceasta împrumută din caracterul faptelor din care provine bunul sau produsul ori folosul infracțiunii. Curtea reține însă că, împrumutând din caracterul acestor din urmă fapte, infracțiunea derivată împrumută și din pericolul social generic al acestora, dar niciodată la un nivel superior celui corespunzător faptei principale. Cu toate că limitele de pedeapsă stabilite pentru infracțiunea de contrabandă asimilată sunt la nivelul celor prevăzute pentru infracțiunile reglementate la art.270 alin.(1) și (2) din Codul vamal al României, aspect care, în mod aparent, atribuie un pericol social generic egal faptelor ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunilor menționate anterior, Curtea constată că neînstituirea unui prag valoric/temporal cât privește faptele asimilate contrabandei atribuie acestora din urmă un pericol social generic mai mare. Or, Curtea subliniază că pericolul social al faptelor ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii asimilate contrabandei nu poate fi mai mare decât cel al faptelor din care provin bunurile/mărfurile care trebuie plasate sub un regim vamal. Infracțiunea prevăzută în alin.(3) al articolului menționat este asimilată infracțiunii de contrabandă, nu este o infracțiune propriu-zisă de contrabandă și, fiind corelativă infracțiunilor de contrabandă din care provin bunurile, derivată din acestea, nu poate avea un pericol social mai mare decât al infracțiunilor principale.

31. Curtea reamintește, de asemenea, că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul *ultima ratio*. Referitor la principiul *ultima ratio* în materie penală, Curtea a observat, în jurisprudența sa, că acesta provine din limba latină – „ultima” provine din latinul „ultimus”, însemnând „ultimul”, iar „ratio” în limba latină are semnificația de „procedeu”, „metodă”, „plan”. Astfel, *ultima ratio* are semnificația comună de procedeu sau metodă ultimă sau finală folosită pentru a atinge scopul urmărit. Curtea a apreciat că, în materie penală, acest principiu nu trebuie interpretat ca având

semnificația că legea penală trebuie privită ca ultimă măsură aplicată din perspectivă cronologică, ci trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ etc. fiind improprie în realizarea acestui deziderat. Curtea a apreciat că, în sens larg, scopul urmărit de legiuitor prin legislația penală este acela de a apăra ordinea de drept, iar, în sens restrâns, este acela de a apăra valori sociale, identificate de legiuitor în partea specială a Codului penal, acest scop fiind, în principiu, legitim. Totodată, măsurile adoptate de legiuitor pentru atingerea scopului urmărit trebuie să fie adecvate, necesare și să respecte un just echilibru între interesul public și cel individual. Curtea a reținut că din perspectiva principiului *ultima ratio* în materie penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală (Decizia nr.405 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.517 din 8 iulie 2016, paragrafele 68 și 69).

32. În aceste condiții, Curtea constată că dispozițiile art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României - prin faptul că nu reglementează un prag valoric/temporal cât privește faptele asimilate contrabandei și prin nesocotirea principiului *ultima ratio* în materie penală, **aduc atingere principiului constituțional al statului de drept, consacrat în art.1 alin.(3) din Legea fundamentală**. O altă instanță constituțională a statuat, într-o speță similară, că principiul constituțional al statului de drept este încălcat în cazul în care răspunderea juridică a fost stabilită în lege pentru o faptă care nu este periculoasă pentru societate și, prin urmare, nu trebuie sancționată, respectiv o sancțiune strictă (răspunderea juridică) a fost stabilită în lege pentru o faptă care este contrară legii și a cărei sancțiune sau pedeapsă impusă celui care a săvârșit-o este în mod evident prea mare, disproporționată, inadecvată cu încălcarea comisă și, prin urmare, injustă (Decizia din 10 noiembrie 2005, pronunțată de Curtea Constituțională a Lituaniei în Cazul nr.01/04). Or, în ipoteza infracțiunii de contrabandă în forma asimilată, având în vedere că fapta săvârșită în condițiile alin.(3) este o infracțiune asimilată, derivată, corelativă și, cu privire la majoritatea acțiunilor/operațiunilor ce constituie elementul material al infracțiunii, este o infracțiune subsecventă infracțiunilor prevăzute la art.270 alin.(1) și (2) lit.a), b) și c) din Codul vamal al României, reglementarea unor limite valorice similare celor stabilite în conținutul acestor din urmă texte de lege este necesară pentru o justă individualizare a pedepsei.

33. Nereglementând un astfel de prag valoric/temporal, Curtea constată că norma este afectată de un viciu de neconstituționalitate și din perspectiva stabilirii de către instanță a pericolului social concret pe care îl prezintă faptele de contrabandă deduse judecății și a aplicării unei pedepse corect individualizate, **contrar dispozițiilor constituționale ale art.124 privind înfăptuirea justiției**. Curtea reține că instanța de judecată, chemată să aprecieze cu privire la vinovăția persoanei aflate în ipoteza normei penale criticate și să individualizeze pedeapsa corespunzătoare faptei, este pusă în dificultate, de vreme ce nereglementarea, în cuprinsul dispozițiilor art.270 alin.(3) din Codul vamal al României, a unui prag valoric sub care fapta să nu constituie infracțiune determină includerea în sfera ilicitului penal și a celor mai mărunte fapte asimilate contrabandei, ținând cont și de faptul că, în această din urmă ipoteză, instanța nu este în măsură să renunțe la aplicarea pedepsei, având în vedere limitele de pedeapsă stabilite pentru săvârșirea infracțiunii de contrabandă în forma asimilată. În acest context, Curtea reține că renunțarea la aplicarea pedepsei (art.80 din Codul penal) este supusă atât unor multiple condiționări referitoare la gravitatea redusă a faptei și conduita infractorului, cât și cerinței ca pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită să nu fie închisoarea mai mare de 5 ani. Or, pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii asimilate celei de contrabandă, în varianta simplă, este închisoarea de la 2 la 7 ani [art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006], iar pentru varianta agravată este închisoarea de la 5 la 15 ani [art.274 din Legea nr.86/2006].

34. Mai mult, Curtea constată că, pentru o altă formă specifică de evaziune fiscală, și anume infracțiunea reglementată de art.296¹ alin.(1) lit.l) din Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.927 din 23 decembrie 2003, cu modificările și completările ulterioare, abrogat prin art.502 alin.(1) pct.1 din titlul XI al Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.688 din 10 septembrie 2015, se prevedea că fapta constituie infracțiune doar când se depășește limita a 10.000 de țigarete. Norma menționată prevedea că „*Constituie infracțiuni următoarele fapte: [...] l) deținerea de către orice persoană în afara antrepozitului fiscal sau comercializarea pe teritoriul României a produselor accizabile supuse marcării, potrivit titlului VII, fără a fi marcate sau marcate necorespunzător ori cu marcaje false, peste limita a 10.000 țigarete, 400 țigări de foi de 3 grame, 200 țigări de foi mai mari de 3 grame, peste 1 kg tutun de fumat, alcool etilic peste 40 litri, băuturi spirtoase peste 200 litri, produse intermediare de alcool peste 300 litri, băuturi fermentate, altele decât bere și vinuri, peste 300 litri*”, sancțiunea fiind închisoarea de la 1 la 4 ani. Prin Decizia nr.17 din 18 noiembrie 2013, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii a reținut că „pentru combaterea evaziunii fiscale legiuitorul a incriminat, în mod general, sustragerea de la plata taxelor și impozitelor în Legea

nr.241/2005 și, respectiv, a incriminat în alte legi speciale modalități concrete de sustragere de la plata taxelor, infracțiunile din aceste legi constituind forme specifice de evaziune fiscală. Omisiunea plății taxelor datorate este, așadar, incriminată atât în Codul fiscal, cât și în Legea nr.241/2005, respectiv în Codul vamal. Astfel, infracțiunea din Codul fiscal [art.296¹ alin.(1) lit.l), deținerea de bunuri accizabile în afara antrepozitului fiscal] este un act preparator al evaziunii fiscale incriminat distinct. Situația premisă se referă la depozite clandestine de produse accizabile, rezultate din producerea fără forme legale sau scoaterea din antrepozite fiscale fără forme legale a unor produse supuse accizării. [...] Evaziunea fiscală reprezintă incriminarea generală în cazul omisiunii plății taxelor și impozitelor cu privire la bunuri aflate pe teritoriul României, iar infracțiunea de contrabandă reprezintă o infracțiune complexă cu privire la omisiunea plății aceluiași taxe și impozite, dacă bunurile au fost introduse în țară în mod fraudulos. Contrabanda reprezintă astfel o normă complexă de incriminare a unei modalități specifice de sustragere de la plata taxelor, și anume prin introducerea bunurilor cu încălcarea regimului juridic al frontierei. Obiectul juridic al infracțiunii de evaziune fiscală este diferit de cel al infracțiunii de contrabandă doar prin faptul că în cazul infracțiunii de contrabandă se apără și regimul frontierei de stat, nu numai regimul administrării impozitelor, taxelor, contribuțiilor și altor sume datorate bugetului general consolidat.” În prezent, art.452 alin.(1) lit.h) din Codul fiscal din 2015 reglementează o soluție legislativă identică, incriminând ca infracțiune „*deținerea de către orice persoană în afara antrepozitului fiscal sau comercializarea pe teritoriul României a produselor accizabile supuse marcării, potrivit prezentului titlu, fără a fi marcate sau marcate necorespunzător ori cu marcaje false peste limita a 10.000 țigarete, 400 țigări de foi de 3 grame, 200 țigări de foi mai mari de 3 grame, peste 1 kg tutun de fumat, alcool etilic peste 40 litri, băuturi spirtoase peste 200 litri, produse intermediare peste 300 litri, băuturi fermentate, altele decât bere și vinuri, peste 300 litri [...]*”, pedeapsa stabilită fiind închisoarea de la 1 la 5 ani.

35. Așadar, Curtea constată că infracțiunile incriminate prin art.296¹ alin.(1) lit.l) din Codul fiscal din 2003, respectiv prin art.452 alin.(1) lit.h) din Codul fiscal din 2015 și prin art.270 alin.(3) din Codul vamal constituie forme specifice de evaziune fiscală, cea dintâi constituind un act preparator al evaziunii fiscale, iar cea din urmă - contrabanda, atât în varianta tip, cât și în cazul infracțiunii asimilate contrabandei -, o infracțiune complexă, prin care se incriminează o modalitate specifică de sustragere de la plata taxelor, și anume prin introducerea sau deținerea bunurilor (atât a produselor accizabile, cât și a celor care nu sunt purtătoare de accize) care au intrat în țară cu încălcarea regimului juridic al frontierei, încălcarea regimului vamal prin omisiunea declarării la frontieră a bunurilor provenind din afara Uniunii Europene, fiind, după caz, un act preparator al evaziunii fiscale sau chiar un act consumat de evaziune fiscală. Curtea constată însă că, într-o manieră neuniformă, legiuitorul a stabilit un plafon valoric (respectiv peste limita a 10.000 de țigarete) doar pentru infracțiunea reglementată în Codul fiscal [la art.296¹ alin.(1) lit.l) din Codul fiscal din 2003, respectiv la art.452 alin.(1) lit.h) din Codul fiscal din 2015], în timp ce, în cazul infracțiunii de contrabandă, în varianta „asimilată”, legiuitorul nu mai reglementează o limită valorică similară.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi, cât privește soluția de admitere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României, și cu unanimitate de voturi, în ceea ce privește soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Florentina Diaconescu în Dosarul nr.22126/299/2018 al Judecătoria Sectorului 1 București – Secția penală și constată că dispozițiile art.270 alin.(3) din Legea nr.86/2006 privind Codul vamal al României sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art.80 alin.(2) lit.d) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Judecătoria Sectorului 1 București – Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 24 martie 2022.